

Respons

Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjon og humanitær situasjon pr. juli 2012

Problemstilling:

- Generell utvikling i sikkerhetssituasjonen og den humanitære situasjonen
- Sikkerhetssituasjonen i de ulike landsdelene
- Sikkerhetsreform og avvæpning av tidligere stridende

Bakgrunn

Elfenbenskysten, som etter uavhengighet fra kolonimakten Frankrike i 1960 ble ansett som en av de mest stabile og økonomisk fremgangsrike statene i Vest-Afrika, har gjennom 2000-tallet gjennomgått en rekke politiske kriser som ved gjentatte anledninger har resultert i væpnet konflikt. I 2002 førte et kuppforsøk til at landet ble delt i to, i en myndighetskontrollert sørlig del og en nordlig del styrt av opprørsgruppen Forces Nouvelles. Etter flere suksessive kriser gjennom hele 2000-tallet, oppsto det en akutt krise etter andre runde av presidentvalget i desember 2010, da sittende president Laurent Gbagbo nektet å gå av til fordel for sin motkandidat Alassane Ouattara, som ble anerkjent som valgvinger av den uavhengige valgkomiteen og det internasjonale samfunnet. Denne maktkampen resulterte i en politisk-militær krise hvor rundt 3000 mennesker mistet livet, før Gbagbo ble avsatt og anholdt av den Ouattara-lojale hæren Forces Républicaines de Côte d'Ivoire (FRCI), med hjelp fra FN og franske styrker, den 11. april 2011.

Etter den akutte politisk-militære konflikten våren 2011, er Elfenbenskysten nå på vei ut av krisa. Landet gjennomførte i desember 2011 et vellykket parlamentsvalg og har i dag for første gang siden 2005 en fungerende lovgivende forsamling, ledet av tidligere statsminister Guillaume Soro. Parlamentsvalget markerer en tilbakevending til konstitusjonell orden i landet, som nå styres av lover vedtatt av landets nasjonalforsamling, og ikke gjennom presidentens forordninger.

Sikkerhetsrådet har bestemt å forlenge mandatet for FN-styrken ONUCI (Opération des Nations Unies en Côte d'Ivoire) til 31. juli 2012. Sikkerhetsrådet bestemte også å forlenge sanksjonene mot Elfenbenskysten ett år til, frem til 30. april 2013. Våpenembargoen fra 2004 ble justert og gjelder ikke lenger for våpen og ammunisjon som skal brukes i landets

Respons **Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjonen pr. juli 2012**

sikkerhetsstyrker (UN News Center 2012a). Landet får igjen bistand fra verdenssamfunnet, og 24 % av utenlandsgjelden ble slettet da landet kom med i HIPC-programmet (Heavily Indebted Poor Countries) til Det internasjonale pengefondet og Verdensbanken (BBC 2012). Landet har også selv betydelige inntektskilder fra blant annet eksport av kakao, kaffe, gummi og tømmer. Økonomisk vekst og investering i infrastruktur etter flere år med stagnasjon er den viktigste prioriteringen til sittende myndigheter (diplomatisk kilde B, møte i Abidjan mars 2012).

Elfenbenskysten er også i ferd med å gjenoppbygge posisjonen som regional stormakt som landet hadde før de suksessive krisene på 2000-tallet. Landet overtok lederskapet i ECOWAS i februar 2012, og har i slik egenskap spilt en viktig rolle blant annet med hensyn til de vestafrikanske landenes håndtering av statskuppene i Mali og Guinea Bissau i henholdsvis mars og april 2012.

Generell utvikling i sikkerhetssituasjonen og den humanitære situasjonen

Samtlige kilder Landinfo var i kontakt med under informasjonsinnhentingsreisen i mars 2012, opplyste at sikkerhetssituasjonen i landet som helhet er sterkt forbedret etter krisen i 2011. Statsadministrasjonen er til stede over hele landet, og er ifølge FN stadig mer effektiv (UN Security Council 2012). Politi og gendarmeri er også på plass i hele landet, og landet er effektivt sett gjenforent etter å ha vært delt i en sørlig og en nordlig del siden 2002. FRCI har fortsatt ansvar for sikkerheten i de områdene hvor politiet ikke har evne til å gi effektiv beskyttelse til befolkningen. I visse områder i sør og vest nærer deler av sivilbefolkningen imidlertid betydelig skepsis til FRCI, som de fremdeles anser som opprørere og for å være partiske til fordel for personer med opprinnelse i nord. Flere steder i landet har det kommet til trefninger mellom lokalbefolkningen og FRCI (UN Security Council 2012). Det er også rapportert om tilfeller av maktmisbruk av FRCI-soldater eller personer som påberoper seg en tilhørighet til FRCI (internasjonal tjenestemann, møte i Abidjan mars 2012).

Alle landets 37 domstoler er gjenåpnet etter krisa. Til tross for at det er gjort betydelige fremskritt med hensyn til å gjeninnsette dommere og kriminalpoliti over hele landet, preges sektoren av manglende ressurser, blant annet knyttet til kriminalpolitiets kapasitet til å drive etterforskning. Alle landets 22 fengsler er gjenåpnet, men det er for liten kapasitet i fengslene til å møte det reelle behovet for fengselsplasser. De stadige tilfellene av kollektive rømninger er en kilde til bekymring, ettersom kun et fåtall av de rømte innsatte er anholdt (UN Security Council 2012)¹.

I mai opplyste myndighetene at de hadde avverget et kommende statskupp, planlagt fra eksilmiljøet i Ghana². Frykten for statskupp, som ikke ble mindre av kuppene i Mali og Guinea Bissau i henholdsvis mars og april 2012, er reell i Elfenbenskysten, og karakteriseres av en av Landinfos kilder som en ”nasjonal psykose” (internasjonal tjenestemann, møte i Abidjan mars 2012).

¹ Den 4. mai rømte 240 innsatte fra sentralfengselet i Abidjan (Maison d'arrêt et de correction d'Abidjan, MACA). Dette var den femte kollektive fengselsrømningen i 2012, etter tilsvarende hendelser i Dimbokro, Katiola, Korhogo og Agboville (UN News Center 2012b).

² Se Landinfo 2012 for mer detaljert informasjon om eksilmiljøet i Ghana.

Pr. 23. mai 2012 fantes det 4671 internt fordrevne i leire, 80 749 internt fordrevne innkvartert i vertsfamilier, 68 740 flyktninger i Liberia og 25 853 flyktninger i andre vestafrikanske land, til sammen rundt 180 000 internt fordrevne og flyktninger. Antall internt fordrevne er på vei ned, mens antall flyktninger er stabilt (OCHA 2012c).

Til tross for en sterk forbedring i sikkerhetssituasjonen, peker flere kilder likevel på at situasjonen fremdeles er skjør, og at enkelthendelser av ulike slag fortsatt finner sted, særlig i vest. Det er også knyttet spenning til avholdelsen av kommunevalg i slutten av 2012, og om hvorvidt valget igjen vil føre til økt politisk og etnisk spenning i befolkningen.

Sikkerhetssituasjon og humanitær situasjon i de ulike landsdelene

Da forholdene er forskjellige i de ulike landsdelene, følger nå en kort oversikt over hovedtrekkene ved sikkerhetssituasjonen og den humanitære situasjonen i de ulike landsdelene i Elfenbenskysten.

Situasjonen i Abidjan

Abidjan er den største byen i Elfenbenskysten og landets politiske og økonomiske sentrum, og situasjonen der er derfor avgjørende for landet som helhet.

Ved siden av visse områder i vest, ble Abidjan hardest rammet av kampene i perioden fra omkring februar til april 2011. Abidjan er i mange henseende en etnisk delt by, hvor ulike grupper dominerer de enkelte bydelene (se kart over bydelene i Abidjan bakerst i responsen). De ulike bydelene ble i ulik grad rammet av krisa og til ulikt tidspunkt. Før anholdelsen av Gbagbo i april 2011, fant de fleste hendelsene sted i bydeler som er befolket av grupper som ble ansett for å være Ouattara-tilhengere, det vil si personer med opprinnelse i de etniske gruppene mandé og gur, samt arbeidsinnvandrere fra Elfenbenskystens naboland i Sahel, særlig bydelen Abobo. I dagene umiddelbart før og etter anholdelsen av Gbagbo i april 2011, var det bydelene med flertall av antatte Gbagbo-tilhengere som ble hardest rammet, og da særlig bydelen Yopougon. I begynnelsen av mai ble det rapportert om tilfeller av represalier mot antatte Gbagbo-tilhengere (HRW 2011). Det er ikke meldt om at slike represalier på etnisk grunnlag skal forekomme på noe systematisk vis i Abidjan i dag. For mer detaljert informasjon om situasjonen for personer som er, eller antas å være, knyttet til det tidligere regimet, vises det til Landinfo (2012).

I perioden i etterkant av at FRCI-styrker tok kontroll over Abidjan i april-mai 2011, ble det rapportert om et stort omfang av maktmisbruk fra FRCI-soldater, og særlig av ureglementerte elementer som sluttet seg til FRCI under offensiven mot Abidjan våren 2011. Omfanget av maktmisbruk synes å minke etter hvert som tiden går. President Ouattara har igangsatt ulike tiltak for å komme denne utviklingen til livs, blant annet ved å opprette et militærpoliti som har til oppgave å identifisere og avvæpne "falske" FRCI-soldater, samt på et mer generelt grunnlag påse at militære lover og regler blir etterfulgt (Ziao 2012). Til tross for at omfanget av maktmisbruk fra regulære og irregulære FRCI-soldater har gått ned, finner fortsatt enkelthendelser av slik art sted.

Befolkningen kan bevege seg fritt rundt i alle bydeler i Abidjan, og det er Landinfos klare inntrykk etter oppholdet i Abidjan at veisperringer blir stadig sjeldnere³. Bandittkriminalitet er fortsatt et problem i Abidjan, og flere væpnede ran har endt i dødsfall (UN Security Council 2012).

OCHA (2012c) meldte at pr. mai 2012 finnes det ikke lenger internt fordrevne i leire i Abidjan. Antall internt fordrevne som er innkvartert i vertsfamilier (totalt 80 749 for hele landet pr. 23. mai 2012), er også på vei ned. Lederen for beboerforeningen i bydelen Wassakara i Yopougon kommune (møte i Abidjan, mars 2012) forklarte imidlertid Landinfo at mange av de som hadde forlatt bydelen under krisa, ikke var kommet tilbake. Han mente at de ikke kom tilbake av økonomiske årsaker; mange er fattigere nå enn da de forlot Abidjan, fordi de ikke har hatt inntektsgivende arbeid i denne perioden til tross for utgifter til transport osv., samtidig som eiendelene deres har forsvunnet som følge av plyndring. Beboerforeningene har blant annet i oppgave å identifisere spesielt utsatte familier, samt barn som ikke går på skole, og formidle dette til kommunale myndigheter slik at de kan sette inn tiltak.

Situasjonen i vest

Den vestlige delen av Elfenbenskysten (definert som fylkene Moyen Cavally, 18 Montagnes, Haut-Sassandra og Bas-Sassandra, jf. kart i vedlegg bakerst i notatet), ble hardt rammet under krisa våren 2011. I forbindelse med krisa ble det oppdaget flere massegraver i området, blant annet 4 massegraver i byen Duékoué med til sammen 197 personer (Commission d'enquête internationale indépendante sur la Côte d'Ivoire 2011).

Sikkerhetssituasjonen i vest er fortsatt ustabil. Det har vært flere enkelthendelser i området i 2012, hvorav de mest alvorlige var et angrep på byen Sakré i april 2012, hvor 8 personer ble drept, og et angrep ved den liberiske grensen i juni 2012, hvor 18 personer, herunder 7 FN-soldater, mistet livet (UN Security Council 2012). Det er usikkert hvem som sto bak angrepet på Sakré, men både ivorianske myndigheter og Human Rights Watch (HRW 2012b) mener at en Gbagbo-lojal militsgruppe skal ha stått bak angrepet ved den liberiske grensen, og at det skal være organisert av personer knyttet til det tidligere regimet i eksil i Ghana. Stadige rykter om nye, forestående angrep gjør at befolkningen i vest lever i konstant usikkerhet og frykt (IRIN News 2012).

Regionen preges fortsatt av sterke og langvarige spenninger mellom "opprinnelige" folkegrupper (særlig guéré) og "innflyttere" (særlig malinké og arbeidsinnvandrere fra Sahel-området), knyttet til eierskap til og forvaltning av jord. Denne spenningen har lange historiske røtter i området, og har ført til regelmessige trefninger mellom de to folkegruppene, ofte med dødelig utfall. Ved siden av politi og gendarmeri, er det FRCI som har til oppgave å beskytte befolkningen, men de opprinnelige folkegruppene anser gjerne FRCI for å være partiske til fordel for folkegrupper fra nord (internasjonal tjenestemann, møte i Abidjan mars 2012). En godt informert diplomatisk kilde C (møte i Abidjan, mars 2012) opplyser på sin side at FRCI utfører sine oppgaver på en korrekt måte overfor alle grupper i området. Myndighetene har den siste tiden forsterket FRCIs tilstedeværelse i vest for å bedre sikkerheten i regionen (UN Security Council 2012).

³ Etter å ha beveget seg mellom de fleste bydelene i Abidjan (med unntak av Abobo og Koumassi) i ti dager, både på dag- og kveldstid, ble delegasjonens bil stoppet kun én gang for ID-kontroll, i bydelen Deux Plateaux.

Såkalte dozo, tradisjonelle malinké-krigere, beskytter folkegrupper fra nord i konflikter med andre etniske grupper, og antas å ha stått bak flere tilfeller av overgrep mot personer av kroupprinnelse. Problemene knyttet til de tradisjonelle krigerne er så omfattende at ivorianske myndigheter har sett seg nødt til å sende ut et rundskriv hvor de presiserer at dozoene ikke har myndighet til å utføre sikkerhetsoppgaver eller å sette opp veisperringer (OCHA 2012c).

Kombinasjonen av etnisk spenning, væpnede militsgrupper, kriminelle bander, selvforsvarsgrupper av ulik art og stor utbredelse av våpen gjør området svært ustabil, til tross for myndighetenes pågående forsøk på å forbedre sikkerhetssituasjonen i området gjennom større tilstedeværelse av FRCI, støttet av UNOCI, FN-styrken i Liberia (UNMIL) og liberiske myndigheter (UN Security Council 2012).

Bandittkriminaliteten er fortsatt omfattende i vest. På landsbasis fant det sted minst 188 væpnede ran mellom mars og juni 2012, som kostet 54 menneskeliv, flere av dem i vest (UN Security Council 2012).

President Ouattara besøkte området i april 2012, hovedsakelig for å oppfordre til forsoning etter krisa. Besøket hadde svært stor symbolsk verdi fordi dette området er kjent for å være i sterk opposisjon til sittende styresmakter. Fremdeles er det stor skepsis og konflikt mellom folkegrupper i området, og regionen anses derfor som spesielt utfordrende med hensyn til arbeidet for nasjonal forsoning som er satt i gang i Elfenbenskysten.

Situasjonen i nord

Den nordlige delen av Elfenbenskysten (det vil si områdene nord for den tidligere våpenhvilelinjen, i praksis fylkene Worodougou, Denguelé, Savanes, Vallée du Bandama og Zanzan, jf. kart i vedlegg bakerst i notatet) ble i liten grad rammet av krigshandlingene i 2011. Dette innebærer at det ikke har vært noen degradering av sikkerhets- og menneskerettighetssituasjonen i dette området i forbindelse med den politisk-militære krisa i 2011, slik man så i vest og i Abidjan.

På den annen side var nordområdet i praksis løsrevet fra resten av landet etter den militære offensiven til Forces Nouvelles i 2002 og frem til Ouattara ble innsatt som president i mai 2011, med et unntak av perioden fra 2008 og frem til presidentvalget i 2010, da de to landsdelene ble forent i henhold til Ouagadougou-avtalen (2007). Forces Nouvelles ble anerkjent av de fleste i nord som legitime representanter for befolkningen, men de har også stått bak tilfeller av maktmisbruk og andre hendelser av varierende alvorlighetsgrad mot sivilbefolkningen i området siden 2002.

Den store sikkerhetsmessige og menneskerettslige utfordringen i nord det siste tiåret har vært fraværet av sentrale myndigheter, særlig politi- og rettsvesen. Etter 2002 brøt store deler av statsapparatet sammen i nord. Domstolene i regionen fungerte ikke i denne perioden, og konflikter har derfor i enda større grad enn tidligere blitt løst gjennom tradisjonelle konfliktløsningsmekanismer, eller med Forces Nouvelles som dømmende myndighet. I dag er domstolen igjen fungerende i nord (diplomatisk kilde B, møte i Abidjan mars 2012).

I fravær av politi og gendarmeri, var det Forces Nouvelles som sto for sikkerheten i nord frem til 2011. Politi og gendarmeri er nå tilbake i området, men er fortsatt under en viss kontroll av FRCI. FRCI består i stor grad av tidligere elementer fra Forces Nouvelles, og de tidligere sonekommandantene (såkalte *com'zones*) har fortsatt betydelig innflytelse i området (internasjonal tjenestemann, møte i Abidjan 2012).

Respons **Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjonen pr. juli 2012**

Sikkerhetssituasjonen i nord er ifølge Landinfos kilder stabil. En gjennomgang av de regelmessige rapportene fra United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) fra februar til juli 2012, viser få rapporterte enkelthendelser knyttet til sikkerhetssituasjonen i nord, bortsett fra bandittkriminalitet langs hovedveiene (OCHA u.å.).

I første halvdel av 2012 var det en økning i bandittkriminalitet og landeveistrøveri i områdene i og rundt Bouaké, særlig på veistrekningen Yamoussoukro-Bouaké, og Bouaké-Katiola. HRW (2012a) antar at det er elementer knyttet til FRCI som står bak angrepene, som kostet 22 menneskeliv fra desember 2011 til mars 2012. Ivorianske myndigheter har etablert en egen militær spesialgruppe for å bekjempe bandittkriminaliteten i området.

Når det gjelder etniske spenninger, er områdene i nord mer etnisk homogene enn i sør. Dette skyldes blant annet at innvandringen utelukkende går fra nord til sør og at man derfor ikke har fått en etnisk sammensatt befolkning i nord, slik man ser i mange områder i den sørlige delen av landet. Dette innebærer at man følgelig heller ikke har fått migrasjonsrelaterte, etniske konflikter mellom folkegrupper i nord, slik man for eksempel har i vest, der opprinnelige folkegrupper (særlig gueré) gjennom lang tid har vært i konflikt med innvandrede ivorianske folkegrupper fra nord (særlig malinké), samt innvandrere fra Elfenbenskystens naboland, om landrettigheter.

Utviklingen av den nordlige delen av landet har vært nedprioritert av ivorianske myndigheter helt siden uavhengigheten i 1960, noe som blant annet reflekteres i at det offentlige tjenestetilbudet knyttet til skole, helse og infrastruktur er mer begrenset i denne delen av landet enn i sør. Området er mer spredt befolket, og avstanden til tjenestetilbudene er ofte lang for de som bor utenfor bysentraene. Utgifter til transport, mat og overnatting gjør også at mange i rurale strøk kvier seg for å benytte seg av de tjenestetilbudene som faktisk finnes i byene (Redd Barna, møte i Abidjan mars 2012).

Områdene i nord er etnisk og kulturelt beslektet med nabolandene i nord og nordvest (Guinea, Mali og Burkina Faso), og mange nord i Elfenbenskysten har familie og annet nettverk i disse landene. Det at landsdelen var fysisk avskåret fra sør i lengre tid har forsterket båndene til nabolandene i nord, og mange har for eksempel oppsøkt helsetilbud i Bamako (Mali) i denne perioden. Nå som de to landsdelene igjen er forent, kan befolkningen i nord dra til sør ved større helseinngrep, vanligvis til Abidjan eller Daloa (Redd Barna, møte i Abidjan mars 2012).

Det er kun få internasjonale hjelpeorganisasjoner til stede i nord. De fleste hjelpeorganisasjonene konsentrerer seg om den vestlige delen av landet, der tettheten av slike organisasjoner til gjengjeld er svært høy (Røde Kors, møte i Abidjan mars 2012).

På grunn av lav matvareproduksjon i år har prisene på matvarer økt kraftig, i visse områder i nord helt opp mot 80 % (OCHA 2012a). På grunn av nærhet til Sahel-området, hvor mangel på regn har ført til en dårlig jordbruks sesong, er matvaresituasjonen i nord vanskeligere enn i andre deler av Elfenbenskysten. Ifølge OCHA (2012c), er det flere lommer med alvorlig underernæring i nord, selv om dette ikke er tilfelle for regionen som helhet.

Statskuppet i Mali i mars 2012 og den alvorlige situasjonen i Nord-Mali har ikke ført til folkeforflytninger over grensen mellom Mali og Elfenbenskysten, slik man kunne frykte. Ifølge OCHA (2012a) har ikke hendelsene i Mali hatt noen humanitære konsekvenser for Elfenbenskysten så langt. Flyktningsstrømmen fra Mali har hovedsakelig gått til Mauritania, Niger og Burkina Faso.

Situasjonen i sør, utenom Abidjan

Områdene i sør utenom Abidjan har vært mindre preget av konflikt og etniske spenninger enn andre regioner, og dette gjelder særlig de tre Comoe-fylkene langs grensen til Ghana. Området ble heller ikke spesielt berørt av krigshandlingene våren 2011, sammenlignet med Abidjan og fylkene i vest. Det vises derfor til situasjonsrapportene fra OCHA (u.å.) hvor ulike enkelthendelser rapporteres etter hvert som de skjer.

Sikkerhetsreform og avvæpning av tidligere stridende

Forces républicaines de Côte d'Ivoire (FRCI) ble etablert ved dekret av den på det tidspunktet valgte, men ikke innsatte, president Ouattara den 17. mars 2011. Dekretet forordnet oppløsning av de regulære styrkene, FDS (Forces de défense et de sécurité), som skulle videreføres som en del av den nye strukturen til FRCI. FRCI består således av tidligere elementer fra FAFN (Forces armées des Forces Nouvelles, den væpnede fløyen av opprørsgruppen Forces Nouvelles) og FDS.

I tillegg til tidligere soldater og offiserer fra FAFN og FDS, sluttet en rekke elementer seg til FRCI under offensiven våren 2011, i første rekke unge menn med opprinnelse fra nord, som var uten militær utdanning eller trening. I tillegg til FRCI og FDS deltok flere militigrupper i kampene, sammen med leiesoldater, hovedsakelig fra Liberia, som kjempet på Gbagbos side.

Avvæpning og demobilisering av tidligere stridende (såkalt *disarmament, demobilization and reintegration*, DDR) er den viktigste politiske og sikkerhetsmessige utfordringen i Elfenbenskysten etter maktskiftet (diplomatsk kilde A, møte i Abidjan mars 2012; diplomatsk kilde B, møte i Abidjan mars 2012). Det er usikkerhet rundt det eksakte tallet på personer som skal avvæpnes og demobiliseres. Ivorianske myndigheter anslår at det dreier seg om rundt 30 000 tidligere stridende, mens ONUCI mener at det kan dreie seg om så mange som 60-80 000. Det er foreløpig ONUCI som koordinerer arbeidet innenfor DDR-sektoren, men ifølge dem går arbeidet "uutholdelig langsomt" (IRIN News 2012).

ONUCI er i dag i ferd med å ferdigstille ni av tjue planlagte leirer for avvæpning og demobilisering, i Bouaké, Séguéla, Guiglo, Korhogo, Bouna, Abengourou, Man, San Pedro og Abidjan (Internasjonale Røde Kors, møte i Abidjan mars 2012; UN Security Council 2012). Ifølge ONUCI (u.å.) skal DDR-arbeidet foregå i tre faser. I den første fasen skal tidligere stridende levere inn våpnene sine til ONUCI i en av leirene som nevnt over. Deretter følger demobiliseringsfasen, som skal symbolisere den stridendes tilbakeføring til det sivile samfunn. Soldaten blir registrert, gjennomgår en helseundersøkelse og får om nødvendig rådgivning rundt sin tilbakeføring til samfunnet. Ved framlegg av sitt demobiliseringskort, får den tidligere soldaten økonomisk hjelp til å gjenoppta sitt nye sivile liv, samt mulighet til å benytte seg av ulike tilbud i programmet, slik som yrkesveiledning og mikrokreditt.

I tillegg til de logistiske og økonomiske utfordringene knyttet til dette arbeidet, er det vanskelig å bestemme hvem som kvalifiserer til å komme med i DDR-programmet. For eksempel vil det være vanskelig å avgjøre om noen dagers deltagelse i kampene våren 2011 kvalifiserer for betegnelsen "tidligere stridende", eller om mer omfattende kamperfaring må ligge til grunn. Kriteriene for deltagelse i programmet er etter Landinfos erfaring ikke klare. Samtidig er det mange tidligere stridende som ikke ønsker å la seg avvæpne og demobilisere, dels fordi de ikke anerkjenner sittende myndigheter og ønsker å kjempe videre, dels fordi en avvæpning vil ta fra dem den autoriteten og sosiale status som det å bære våpen og uniform gir dem (IRIN News 2012).

Respons Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjonen pr. juli 2012

Parallelt med DDR-arbeidet planlegger ivorianske myndigheter en sikkerhetsreform (*Security Sector Reform*, SSR). Sikkerhetssektoren i Elfenbenskysten i dag er preget av to parallelle strukturer: FRCI og de tidligere sonekommandantene i Forces Nouvelles, de såkalte *com'zones* (*commandant de zone*). Com'zonene har fortsatt betydelig makt, både fordi de har styrt den nordlige delen av landet fra 2002 til 2011 og fordi de var avgjørende for Ouattaras maktovertagelse våren 2011. Siden Ouattara står i taknemlighetsgjeld til de tidligere opprørssoldatene, er det svært vanskelig for ham å frata dem makt gjennom en SSR-reform (internasjonal tjenestemann, møte i Abidjan mars 2012). Videre vil en SSR-reform nødvendigvis innebære nedbemanning i den overdimensjonerte hæren, etter at begge sider rekrutterte i stor skala i forbindelse med konflikten. En slik nedbemanning vil selvsagt være politisk svært sensitivt, og kunne skape sosial frustrasjon. En mulig del av løsningen er opprettelsen av et reservistkorps for tidligere stridende (RFI 2012).

SSR-arbeidet anses likevel som så vesentlig for fremtidig fred at ansvaret for forsvarssaker nå er flyttet fra statsministeren til presidenten selv. I april 2012 satte president Ouattara ned en arbeidsgruppe som skal planlegge DDR- og SSR-arbeidet. Gruppen er støttet av FN, og har frist til slutten av juli til å legge frem en plan for reformarbeidet. Arbeidet med avvæpning, demobilisering og reform av sikkerhetssektoren anses som avgjørende for å unngå militær konflikt i fremtiden etter et tiår med suksessive kriser.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder

- BBC (2012, 27. juni). Côte d'Ivoire: Le FMI allège la dette. *BBC*. Tilgjengelig fra http://www.bbc.co.uk/afrique/region/2012/06/120627_g.shtml [lastet ned 12. juli 2012]
- Commission d'enquête internationale indépendante sur la Côte d'Ivoire (2011, 8. juni). *Rapport de la Commission d'enquête internationale indépendante sur la Côte d'Ivoire*. Genève: Conseil des droits de l'Homme. Tilgjengelig via Reliefweb http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Rapport_complet_103.pdf [lastet ned 12. juli 2012]

Respons **Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjonen pr. juli 2012**

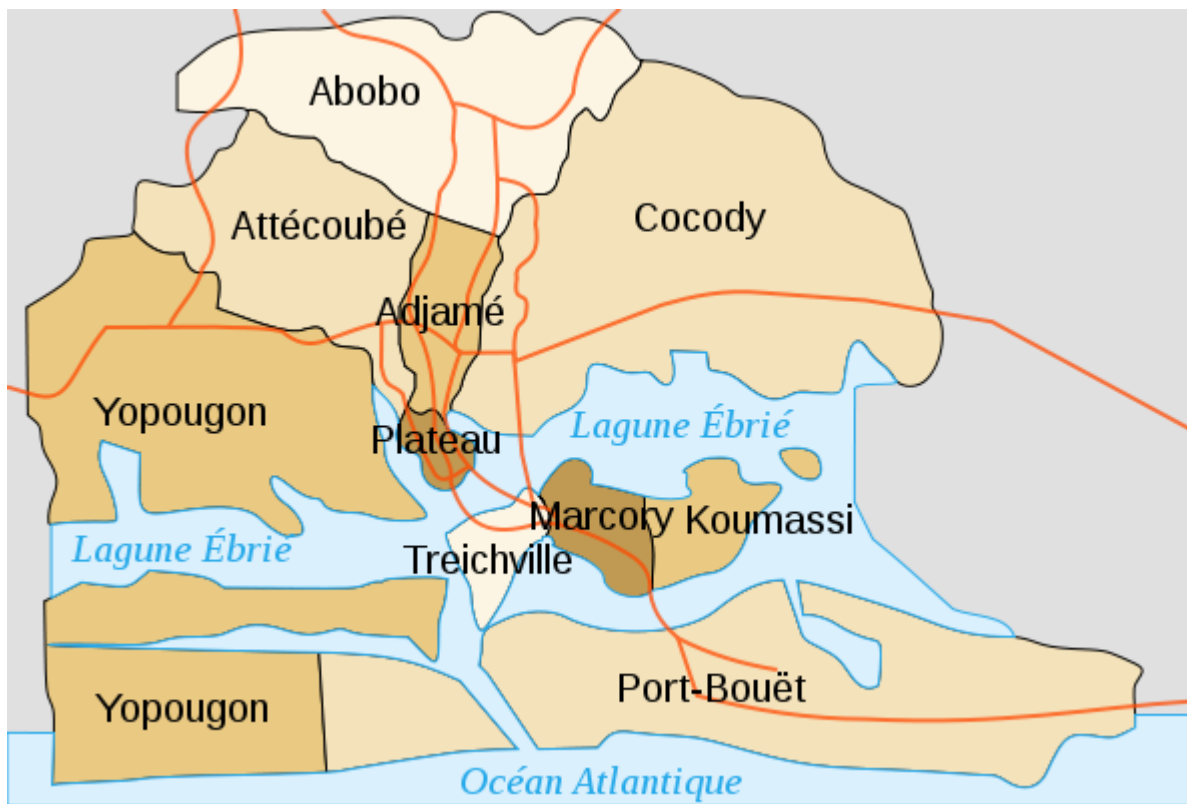
- Hotel Ivory (2010, 26. mai). Construction Completed. *Hotel Ivory* [blogg]. Tilgjengelig fra http://hotelivory.files.wordpress.com/2010/05/593px-abidjan_communes-svg.png [lastet ned 18. juli 2012]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2011, 2. juni). *Côte d'Ivoire: Gbagbo supporters tortured, killed in Abidjan*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2011/06/02/c-te-d-ivoire-gbagbo-supporters-tortured-killed-abidjan> [lastet ned 13. juli 2012]
- HRW (2012a, 5. mars). *Côte d'Ivoire: Lethal Crime Wave, Security Vacuum*. New York: Human Right Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2012/03/05/c-te-d-ivoire-lethal-crime-wave-security-vacuum> [lastet ned 31. mai 2012]
- HRW (2012b, 6. juni). *Liberia: Ivorian Government Foes Wage, Plot Attacks*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2012/06/06/liberia-ivorian-government-foes-wage-plot-attacks> [lastet ned 10. juli 2012]
- IRIN News (2012, 29. juni). Côte d'Ivoire: Will DDR work this time? *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/Report/95767/COTE-D-IVOIRE-Will-DDR-work-this-time> [lastet ned 12. juli 2012]
- Landinfo (2012, 9. juli). *Situasjonen for personer som er, eller antas å være, tilknyttet tidligere president Gbagbo og det tidligere regimet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2113/1/2113_1.pdf [lastet ned 13. juli 2012]
- OCHA, dvs. Office for Coordination for Humanitarian Affairs (u.å.). *Humanitarian Response Côte d'Ivoire*. Abidjan: OCHA. Tilgjengelig fra <http://ivorycoast.humanitarianresponse.info/> [lastet ned 12. juli 2012]
- OCHA (2012a, 30. april). *Bulletin humanitaire N° 15*. Abidjan: OCHA. Tilgjengelig fra <http://ivorycoast.humanitarianresponse.info/LinkClick.aspx?fileticket=FEQXXoUAKWY%3d&tabid=41&mid=1003&language=en-US> [lastet ned 12. juli 2012]
- OCHA (2012b, 23. mai). *Bulletin humanitaire N° 17*. Abidjan: OCHA. Tilgjengelig fra <http://ivorycoast.humanitarianresponse.info/LinkClick.aspx?fileticket=QVzYEDKMeWk%3d&tabid=41&mid=1003&language=en-US> [lastet ned 12. juli 2012]
- OCHA (2012c, 2. juli). *Bulletin humanitaire N° 20*. Abidjan: OCHA. Tilgjengelig fra http://ivorycoast.humanitarianresponse.info/LinkClick.aspx?fileticket=7_Rrb2OMiXU%3d&tabid=41&mid=1003&language=en-US [lastet ned 12. juli 2012]
- ONUCI, dvs. Opération des Nations Unies en Côte d'Ivoire (u.å.). *DDR*. Abidjan: ONUCI. Tilgjengelig fra <http://www.onuci.org/DDR/> [lastet ned 12. juli 2012]
- RFI (2012, 3. januar). Côte d'Ivoire: le président Ouattara juge nécessaire la réforme de l'armée. *RFI*. Tilgjengelig fra <http://www.rfi.fr/afrique/20120103-cote-ivoire-le-president-ouattara-juge-necessaire-reforme-armee> [lastet ned 12. juli 2012]

- UN (2011, desember). *Map N° 4312. Rev 3*. New York: UN. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/cotedivoire.pdf> [lastet ned 18. juli 2012]
- UN Security Council (2012, 29. mars). *Special report of the Secretary-General on the United Nations Operation in Côte d'Ivoire*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig via Reliefweb <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1226994.pdf> [lastet ned 18. juli 2012]
- UN News Centre (2012a, 26. april). Security Council extends sanctions on Côte d'Ivoire for another year. *UN News Centre*. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=41869&Cr=ivoire&Cr1=> [lastet ned 1. juni 2012]
- UN News Centre (2012b, 5. mai). UN voices concern over recent prison breaks in Côte d'Ivoire. *UN News Centre*. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/apps/news/story.asp?Cr1=&NewsID=41934&Cr=ivoire> [lastet ned 1. juni 2012].
- Ziao, H (2012, 12. januar). Police militaire, les grosses difficultés du Cdt Koné Zakaria. *L'Inter*. Tilgjengelig via Abidjan.net <http://news.abidjan.net/h/422498.html> [lastet ned 12. juli 2012]

Muntlige kilder

- Comité de gestion du quartier Wassakara. Møte i Abidjan 27. mars 2012.
- Diplomatsk kilde A. Møte i Abidjan 19. mars 2012.
- Diplomatsk kilde B. Møte i Abidjan 19. mars 2012.
- Diplomatsk kilde C. Møte i Abidjan 21. mars 2012.
- Internasjonale Røde Kors. Møte i Abidjan 20. mars 2012.
- Internasjonal tjenestemann. Møte i Abidjan 19. mars 2012.
- Redd Barna (Sverige). Møte i Abidjan 27. mars 2012.

Kart

Kart over Abidjans bydeler (Hotel Ivory 2010).

Kart over Elfenbenskysten (UN 2011).

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Elfenbenskysten: Sikkerhetssituasjonen pr. juli 2012